

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP. — UDVARHELYVÁRMEGYE, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS AZ UDVARHELYMEGYEI ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési díjak: Egész évre 4 frt. Fél évre 2 frt. Negyed évre 1 frt. Egy példány ára 8 kr. Papoknak és tanítóknak egész évre 3 frt — Hirdetések és előfizetési díjak a kiadóhivatalhoz (Betegh Pál könyvnyomdája) intézendők
Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Felolvasó szerkesztő: **Dr. Vajda Emil.**
Főmunkatárs: **Pogány Kornél.**
Társzerkesztők: **Solymossi Endre.** **Embery Árpád.**
Kiadó- és laptulajdonos: **Betegh Pál.**

A lap szellemi részét illető közlemények a főszerkesztőhöz intézendők. Kéziratok nem adandók vissza. — Hivatalos hirdetések 100 szög 2 kr. azonfelül minden szó 1 kr. magán hirdetések 3 cm.-kint 3 kr. közlőtetnek. Bélyeg díj külön 30 kr. Nyiltter sora 15 kr. — Hirdetés és nyiltter díja előre fizetendő.

Ezer év.

Nemzetünknek jutott a szerencse megünnepelni a nevezetes számot. Sok szenvedés, sok áldozat, de dicsőség és öröm fűződik a végtelennél látszó hosszú időhöz. Egy nemzet szive dobbant föl lelkesen, midőn a tegnap a magyarok apostoli királya megnyitá az orsz. kiállítás, mely méltán mutatja a magyarok minden téren való bámulatos haladását s e hó 9-étől kezdődnek az országban az ezredévi ünnepségek, melyen minden magyar a kunyhótól föl a paloták lakójáig hálát rebeg a magyarok Istenének, hogy e napot megérni engedé.

Az ezer éves forduló a nemzet újabb s nagyhorderevel bíró alkotásokkal teszi felejtetlenné örök időkre. Az ezeréves forduló törvénybe ígatta az országgyűlés. Emlékek emelkednek az ország különböző részében, hogy hirdessék fennen a magyar dicsőségét, hogy példát szolgáltatassanak az utókornak arra, miszerint vérevel áldozva foglalta el a magyar e szent földet, védte, ápolta s legfőbb kötelessége minden magyarnak ugyanazt tenni s a dicső elődöket követni.

Szobrok, paloták, iskolák létesülnek, fényes tanujelű a nagy napoknak. Béke, egyetértés, testvériség uralkodik e nép között, mely oly fényes tanujelét adta a hoszsú évezreden át életképességének! Isten békéje lengjen e nemzet feje fölött, a mely elnémitson minden galád törekvést.

Az igaz hazafiaság magasztos érzete lobogjon keblünkben, mert a világ szeme függ a magyar nemzetet e pillanatban.

S te virulj hazám, bátrak hazája
Bölcsője légy sok új ezer évnek,
Örüljön hazánk apraja nagyja
S hálát zengjen minden a nagy égnek.

TÁRCZA.

Ima 1896 május 9-re.*

Nagy Isten népek és nemzetek erős Istene, hazánk és nemzetünk édes Atyja!... Feléd szállnak magasan szárnyaló gondolataink, oda, ahol a hadak utjának csillagtáborra sugározza a te dicsőségedet csendes éjszakákon is a szendörgő világra!... Tégedet keresünk hosszú ezer esztendőnek kimagasló hegytetőin mely völgyeiben kegyelmid áldozati hús forrásainál, — szereteted nagy folyóinak és tengerének dusan termő partjain, — gondviselésednek védelmet nyújtó szent berkeiben, — bölcs vezetésednek a kaspiumi tengertől az Adriáig, a Kaukázus-hegytől a Kárpát és Alpes-hegyekig nyúló utain, — az áldozati harci mén jó illattal füstölő oltáránál és Krisztus nagy szeretetének fényes számolyán, — a Volga és a Duna vize síkjain, — élet-halál harcok küzdelmeiben és a béke olajtermő, s kapaáni szőlős hegyeiben, — a messze keleti gazdag legelők dus fűvében és a Duna, Tisza, Dráva, Száva, Olt, Maros téerein, hol dus buzakáliszokat lenget a szél, — történetünknek sötét és fényes lapjain, — hazánk és nemzetünk hanyatlásának nehéz gyászában, s emelkedésének kitörő örömeiben!

* Az „Élet könyve” írójának e magas röptű imáját közölni helyén valónak látjuk, mert a valódi ima irásának teltsége csak felette keveseknek adatott. Ebben a keresztény és az azelőtti idők kezenesen vannak össze szöve. Bibliái és régi nemzeti alapokon lebeg. Nemzetiségi, felekezeti kérdések és ellentétek szíveshátán ki vannak benne egyenlítőve az imádkozó előtt. Olvasó-körök, társaságok, klubbok stb. elnökei, iskolák vezetői lesznek ima mondására utalva, s akár ezt, akár ilyen formát mondhatnak. Méltónak tartjuk arra, hogy összes t. lapjaink átvegyék és közöljék az ünnep kezdete előtt. Szerk.

Udvarhelyvármegye ünnepe.

Ünnepi közgyűlés

Nagy fontosságú s lélekemelő ünnepség színhelye volt ápr. 30-án a m. kir. áll. főreáliskolának a király arczképével, a megye czimérével s nemzeti lobogókkal szépen földiszított tornacsarnoka. Dél-élt 10 órákor együtt voltak a törvh. biz. összes tagjai s általában a város intelligenciája, hogy a vármegye új főispánját ünnepélyesen beiktassák. Ugron János alispán megnyitja a közgyűlést s bejelenti, hogy ő császári és apostoli királyi felsége Orosztái Mikó Árpád főispánt Maros-Tordavármegye és Maros-Vásárhely szab. kir. város főispáni állására kinevezvén, helyébe Hallerkeői gr. Haller Jánost nevezte ki vármegyénk főispáni székébe. Jakab Gyula főjegyző a királyi elhatározást tartalmazó leiratokat s a távozó főispán következő bucsulevelét olvasta fel:

Tekintetes Törvényhatósági közgyűlés!

Midőn majdnem két évvel ezelőtt e nemes székely anyavármegye főispáni székét elfoglalandó először szólottam a tks. törvényhatósági közgyűléshez, legelső szavam is a köszöneté kellett legyen a szívélyes fogadtatás és az előlegezett bizalomért. Most, midőn ő felsége parancsából helyemet Maros-Tordavármegye és Maros-Vásárhely szab. kir. város főispáni székével fölszerelendő vagyok és szétszakadni kénytelen a kapocs, mely engemet e nemes megyéhez kötött; utolsó szavam az elismerés és a szívből soha ki nem apadható hálát. Fogadják a Tekintetes Törvényhatóság szívből jövő színtes köszönetemet azon bizalomért, azon támogatásért, melylyel itt létem alatt megajándékozni kegyes volt. És midőn arra kérem a Tekintetes Törvényhatóságot, hogy engem jó emlékébe megtartani méltóztassék, egyuttal biztosíthatom, hogy a Tek. Törvényhatóság igénytelen személyemben a távolban is mindig egy Udvarhelyvármegyeyéért érleklődő és minden szolgálatra s tette kész jó és hűséges barátját tekintheti.

Istennek bőséges áldását kérve Udvarhelyvármegyére és annak minden polgárára mély tisztelettel és hazafias üdvözléssel vagyok a

Tekintetes Törvényhatósági közgyűlésnek lekötöztetett hű szolgája.

Megtaláltunk, s látván-látunk Tégedet színről-színré. Látunk, a mint Emes anyánknak megjelenés és sarjadékának, s maradékainak nagy jövedőt ígérsz, mint ama betlehemi asszonynak angyalaid által, — látunk bűneink miatti haragokban, mikor tatár és török fegyverek által az egyiptomi tiz csapást méred ránk, — mikor legjobbjaink vérenek el a bitófán, mint szent fiad a kereszten, — mikor a véryomok Kárpáctól Adriáig vezettek, mint az Ólajták hegyétől és Gesemánétól a Golgotáig, — és látunk örömdobban, mikor őseink felemelik Árpád vezért, kit Mózesünknek választottál, — mikor szövetségre lépnek az arany tábla hulló vércseppek örök időkre szóló piros betűi által, — mikor első István belépik szent fiad mind magasabbra emelkedő zászlója alá. Látunk Hunyadi, Kinizsi diadalmenetében, — Mátyás dicsőségének ragyogásában, — az alkotmány frigyládájának 48 év előtti dicső felmutatásában, s 1867-beli állandó elhelyezésében — és népek bámulatát keltő megszemlélésében, — mikor szóltál szent esküvésben a király által, hogy míg e föld létszen, az általd megpecsételt szövetség is megáll, mint ama Sinai hegyi törvény, s a bárkából kijöveteli szövetség, — törvénybe íratván és a nemzeti frigyládába helyezettvén a piros, fehér és zöld szín, mint a Te másik szövetséged jele: a szivárvány az égre!...

Isten! Borítsd be gondolatainkat és érzéseinket a megszentelődés fényes palástjába, a minőben szent fiad ragyogott ama hegyen, — hogy e pillanatban emelkedhessünk minden világok felett álló dicső trónod számolyáig!

Szívünk és lelkünk édesen játszik megszentelt érzelmeink szelid hullámain, — hála énekét zengedezve áldó szereteted melegének sugarainál, mint a lágy tavaszi szellő karjain a pacsirta ezer

A megleghangú bucsúirat fölolvastása után elnöklő alispán előadja az állandó választmány azon véleményes javaslatát, hogy a bucsúirat jegyzőkönyvre vétetvén a távozó főispán érdemei jegyzőkönyvileg örökíttessenek meg. A közgyűlés nagy lelkesedéssel járul hozzá az indítványhoz. Az alispán indítványára az új főispán meghívására a következő th. b. tagok küldetnek ki. Gyárfás Endre elnöke mellett: Sperker Ferencz, Dániel Lajos, Vajna Ferencz és Szabó Gergely. Rövid idő múlva az új főispán megjelenik, élénk és lelkes eljenzéssel fogadják. Az alispán ekkor a következő nagyhatású beszéddel fogadja:

Méltóságos Gróf Főispán Ur!

Udvarhelyvármegye törvényhatóságának nevében tisztelettel üdvözlöm Méltóságodat e vármegye főispáni székén.

Tisztelettel és az egész vármegye részéről annak a teljes bizalomnak az őszinte felajánlásával, a mely e vármegye szülöttjét megilleti s melyet Méltóságodtól jogosan megkövetelhet; mert ha nem is itt élt Méltóságod az utóbbi időben közöttünk, ha nem is tartózkodott folytonosan a vármegye területén, de hiszen itten született Méltóságod, bölcsője itten ringott ezen a hűbajos, szeretett Székelyföldön, itten nőtt ifjává, itten lett férfi és ember, tisztelő székely polgártársai szerető körében és a szive nem is vált meg tőlünk soha; a gyakori érintkezés meggyőzött bennünket arról, hogy Méltóságod ismeri viszonyainkat, érdeklődik sorsunk iránt és akar is, tud is a mi érdekeinkért, a mi javunkért munkálkodni.

Méltóságos Gróf Főispán Ur!

Meg vagyunk győződve arról, hogy Méltóságod kormányzata a békés fejlődés és hasznos munkálkodás korszaka lesz, s hogy Méltóságod nevé, mint egy fáradhatlan hasznos munkásé e vármegye arany könyvébe fogja iktatni a közelismerés, az a közelismerés, a mely nem könnyen adatik, mely nem ünnepelel és csillog, hanem a mely a szívekben (minden szívből egyaránt) mélyen gyökerez s ha egyszer megfogant, kiirthatatlanul mindig él.

Meg vagyunk győződve, hogy Méltóságod a fejlődésnek indult viszonyokat, a létesült állapotokat, a melyeket itten talál, s a melyek a vármegyeosztaltalan közvéleményének akarata és kifolyása,

változatú dalát a magasban, — vagy a fülemile jobb világba varázsoló énekét a friss zöld lombok árnyában!... Szállj be szíveinkbe és lelkeinkbe, s lakozzál ott Hadur, erős Isten, mindnyájunknak édes Atyja, Jézus Krisztus által!...

Oh! ha sokáig maradhatnánk a letűnt ezer esztendőnek egékbe nyúló magas hegyén, — hová nemzetünk békéje rövid időre pihenni annyit vész és vihar után sértetlenül megérkezett. mint ama pátriárkáké Ararát hegyére!...

Oh! ha e tiszta légy magasságban egy testté és egy vérré olvadna össze hazánknak minden lakója és nemzetsége a közös szeretet szent tűzében annyi közös nyomoruság után, — mint a szolgálat házából kivezért népet a pusztai vándorlás 40 év alatt — egy szívvvel, egy lélekkel, egy érzellemmel és akarattal lépendő át a második ezer év küszöbét.

Isten! légy gyámolítására a magyar királyunk és népének hadrontó erőddel, mint valál Attilának és Árpádnak, Lászlónak, Hunyadinak; ha nehéz idők kezdik ostromolni hazánk erős sziklavárát északon, keleten vagy délen, — hogy ne bujdossék e népek csonthalmain át negyedik Béla királylyal nyugot felé az Adria szikláinak hasadékaiba: sirmi és gondviselésed iránti hitében megrendülni, mint Ilyes próféta a pusztulás után a Horeb-barlangjába. Áldd meg Istváni, Kélmáni, Lászlói, Lajosi, Doáki tudománygyal, tapintattal és bölcsességgel, Mátyási igazságérzettel és törvénytisztelettel, Bethlen és Booskai vitészségével, hogy ez ország összes lakossága a lelkesedés és erős ragaszkodás karjaival mindig felemelve tartsa lelkében, mint Árpádot! Tartsd távol a mohácsi, bécsujhelyi, szentgyörgytéri és aradi gyásznapokat. Indítsd testvéri szeretetre és ragaszkodásra azokat, kiknek az ide érkezett

elfogadja a tovább fejlődés alapjául s a virágzásnak indult vetés megsemmisülését nem óhajtja egy második vetés későbbi és bizonytalan dícsőségéért. Meg vagyunk győződve, hogy a magasabb és általános közérdeket s a helyi viszonyok követelményeit a politikai érdekekkel helyes párhuzamban és egyensúlyban törekszünk állítani és megengedni soha sem fogja, hogy a féktelen politikai szenvedélyek felcsapongó lángjai a hasznos, békés munkálkodás építkezéseit felperzseljék, hogy a párt szenvedélyek áldatlan tusája uralja a vármegyét és a bölcs mérseklet helyett visszavonás és gyűlölködés üsse fel fejét, a hazát egyformán szerető s a haza egyformán szeretett, s a haladás munkájában egyenlően részt vevő fiai között e megyének. Meg vagyunk győződve arról, hogy a polgári szabadság tisztelve lesz és virágzani fog Méltóságod kormányzása alatt és a kormányzás a törvény és tiszta igazság részrehajlatlan uralma lesz.

Méltóságos főispán ur! Száztízezer Derék székelő és polgár szeme függ e perczben Méltóságodon bizalommal, szeretettel, várakozással. 110 ezer polgáré, kiknek nincsenek ábrándjaik, nincsenek veszélyes aspirációik, csak azt érzi mind, hogy szeretni kell e hazát, mindenik szívében a hazaszeretet dobog s mindenik egy részecskéje, egy porszeme azon tömör falnak, mely itt a keleti határszélén a magyar fajnak erős szikla vára.

Az egyes atomokot, részeket, részecskéket összeforrasztva kell tartani s nem szétválasztani a napi politika önző érdekeiért, a vármegye minden fiát meg kell becsülni s részt adni a munkából, hogy serényen dolgozzék a közjó felvirágzásán.

Száztízezer székelő él e vármegye bércei között fajfentartó erejével és szellemi tulsulyával uralva Erdély messze vidékeit, de küzdve az anyagiakkal. Egyetértés, béke kell e népek, s mindnyájunk egyesített, önzetlen vállalt munkája a nép anyagi viszonyainak fellendítésére, hogy nagy hívatása teljesítésére képesebbé tegyék, hogy e modern Herkulest megizmossuk.

Tisztelemmel, teljes bizalommal és testvéri szeretettel üdvözlöm Méltóságodat e vármegye lakói nevében. A testvéri szeretet melegével, mert jól tudjuk, hogy az visszautasítva nem lesz, hiszen a ki e munkas, törekvő, hangszorgalmu népet ösmeri, annak keblében rokonszenvet kell, hogy ébresszen e kis nép szellemi ereje s kitartása a magyar faj fentartásáért teljesített óriási munkában, a ki itten elt e tulajdonságok által becsülni tanulta a népet, az egyént, az embert, annak szívében testvéri érzelm támadt mindenki iránt, ki a nagy munkában részes s lelkeben az emberi egyenlőség fenséges eszméi ülnek diadalt.

Ezen érzellemmel nyújt a vármegye testvér-jobbát Méltóságod felé megpecsételni a frigyét, mely Méltóságodat nagy feladatában a vármegyéhez fűzi. Fogadja Méltóságod biztositásunk, hogy nagy feladata megoldásában itt mindenben támogatásra lel. Bizton számíthat e vármegye minden tagjára, e vármegye közönségének odaadó támogatására, a

őseink nem elnyomóikká, hanem testvéri védőikké és oltalmazóikká lettek, s maradtak a legújabb időkig; azokat, kik az északi tengernek dus mezőiket elborító hullámai miatt földútutókká és hazálanokká lévén, 650 év előtt itt hazát, földet és tüzhelyet találtak; azokat, kik nagyrészt a keleti erős ellenség dűiő fegyverei el a Balkán tartományokból menekülve, itt földet és biztos hazát kaptak őseink jóindulatából. — Tedd e nemzet igaz testvéreivé e haza hű gyermekeivé, mint lettek azok, kik az Ararát hegye vidékéről s az égő Jeruzsálemből menekültek ide, városokat és szabadságot nyervén ajándékba.

Tedd állandóvá a sok vér árán szerzett egyéni és országos szabadságot, mely egyenlő jogokban részesít mindenkit, s szabad földet adott a földnélküleknek. Ne engedj testvérgyűlöletet, testvérharcot e haza különböző lakói között. Maradjanak e harcok, s ezek gyászos emlékei örökre feltámadás nélkül, elhangozva a mult idők temetőjében. — Nyiljanak e sirhantokon az egymás és haza iránti erős szeretet drága virágai! Aldj meg mindnyájunkat egyenként és összesen templomainkban, iskoláinkban, műhelyeinkben. Viragozzék fel a tudomány és művészet, műveltség és mesterség. Ifjodjék meg e nemzet s az ország összes lakossága e hazában az igaz testvér, s közös haza, vallás és szabadság és király iránti szeretetnek, a minden szép, jó nemes és igaz iránti lelkesülésnek és a nemes munkában és küzdelemben való kitartásnak keresztvize által, — s nemességben, lovagiasságban és erkölcsben várjon örök tavasz rá az új ezerszázadban — és tölts be a neki jutott nagy szerepet Európa népei és államai között. A sok vérmező változzék át s maradjon örökre a közös szabadság termő földje! S dicsérje e nemzet és az összes lakosság a Te nevedet, Hadur, Magyarok Istene, erős Isten, édes Atyánk — mind örökké!

Derzi József.

törvényhatóság jó akaratára, s a tisztikarra, mely részt kér a munkából.

Üdvözlöm Méltóságodat, s felkérem a hivatalos eskü ünnepélyes letételére.

Az alispán befejezvé szép és gazdag tartalmu üdvözítő beszédét kéri a hivatalos eskü letételére. A főispán, a főjegyző, előmoudása után, leteszi az esküt s elfoglalja főispáni székét s a következő szép beszédet mondja el; melyben kifejti az elveket, melyek szemelött tartásával kormányozni óhajtja vármegyéinket:

Tekintetes Törvényhatósági bizottsági közgyűlés!

Esküm elhangzott! és most már törvényben gyökerező jogomnál fogva elfoglalom főispáni székemet s egyidejűleg ezen első és ünnepélyes hivatalos funkciómmal elodázhatlan és legkedvesebb kötelességemnek ismerem mindnyájokat lekem mélyéből üdvözölve, hálás köszönettel viszonozni megém nagyérdemű alispánja által mindnyájok nevében tolmácsolt üdvözlőket.

És most főispáni állásom köteleméből kifolyólag székfoglalómként első sorban hangsúlyozni kívánom azt, hogy midőn magas kormányunk engemet e nemes vármegye főispáni állása elfogadására fölhívott és felséges jó uram, királyom legmagasabb elhatározása folytán e diszes hivatalra ki lettem nevezve, mit tagadnám, megrendült egész valóm, mert éreztem azt, hogy e magas kitüntetés, e nagy becsü bizalom kiérdemlésére eddigelé még igen keveset tettem.

Azonban alattvalói hódolattal hajoltam meg a legfelsőbb parancs előtt és mély tisztelettel fogadtam el a magas kormányunk igénytelen személyemhez intézett felszólítását; oly kötelezettséget látván abban, melynek teljesítése alól kivonni magamat erkölcsi lehetetlenség s elfogadtam, mert megdöntöttem, miszerint egy nagy műalkotás körüli munkában és harozban nemcsak vezérekre és harozedzeit katonákra van szükség, hanem kellenek olyan ujonczok is, kikéül a hadi tudományok teljességét az ügy iránti őszinte lelkesedés, a veszélyekkel nem törődő önzetlenség pótolja.

Ezen elhatározásomnál nagyban biztatott annak reménye, hogy e nemes vármegye nagyérdemű közönsége, melynek tekintélyes nagy része már a multakban is félreismerhetlen jó indulattal viseltetett irányomban, most, midőn e fontos állásra lettem az illetékes körök által kijelölve, aligha meg fogja tölem vonni nagybecsü és jó indulatu támogatását, de sőt élt bennem a hit, hogy nem csak nem fogja megvonni én tölem azt, de nehéz állásom kötelemeinek teljesíthetőségét már az által is kegyes leend megkönnyíteni, hogy addig is míg becsületes odaadó munkásságom által idővel kiérdemelném azt, előlegezi azon nagybecsü bizalmat, a melyre nekem, mint a közpályán kezdő embernek föltétlen szükségem leend s a melyre kegyes engedelmségek egyelőre is már építuem kellett.

Hogy nem csalódtam föltevésemben bizonyítja azon, érdemeimet messze túlhaladó őszinte és rokonszenves fogadtatás, melyért e helyen meghatva mondok hálás köszönetet.

Főispáni állásom elfoglalásánál nem csak az ősi usus, de erkölcsi érzetennél fogva is kötelességemmé lett az, hogy szives figyelmök és nagy becsü elérésök igénybe vételével a lehető rövidséggel előadjam nézetemet mindazokra nézve, melyek állásomból kifolyólag hitvallásomat kell, hogy képezzék; e kötelesség engemet sokkal inkább terhel, mint bárki más, mert míg az adminisztráció terén a veteránokat félig meddig fölmenti multjuk, addig nekem saját egyéniségem, benső valóm megismertetése kötelességem. Igen Uraim! mert nekem nincs még olyan politikai multam, melyet jövőmért kezességül ajánlhatnék föl. Méltóztatnak tudni azt, hogy a férfi tettei képezik szellemének legbiztosabb ismertető vonásait; kinek különböző esetekben tanusított magatartását, tényeit ismerjük, annak lelki alakja is előttünk áll.

Én ilyen tényekre vissza nem mutathatok s éppen azért feladatomnak ismerem most e reám nézve oly ünnepélyes és egész jövő életemre kiható órában megismertetni e nemes vármegye tisztelt közönségével politikai meggyőződésem s jövőbeni magatartásom iránti elhatározásomat.

Tisztelt Uraim! politikai hitvallásom alapján mindig a szabadelvű pártnak valék híve és mint ilyen vállalkoztam most e diszes állás elfogadására.

Sokan vannak, uraim, kiknél a szabadelvű párthoz csatlakozás egyetlen indokát a személyes bizalom képezi, melylyel a párt és kormány élén álló férfiak egysége iránt viseltetnek. Teljes és mély tisztelettel hajlok meg e férfiak ragyogó bölcsesége, erélye és önzetlen hazafisága előtt s viszonyaink javulásának egyik zálogául őket tekintem, azonban midőn én, mint hazánk ügyeinek bár igen szerény bizományosa alkotom elhatározásomat, nem csak az egyénekbe vetett, bár igen nagy foku bizalom, hanem a komoly megfontolás szülte meggyőződés is vezetett engemet.

A szabadelvű pártnak egyetlen jelszava van: a szabadelvűség; s én e jelige hatalmának engedelmeskedem, midőn e párt hívének vallom magamat. E jelszóban bent foglalvák a szabadság és jogegyenlőség szent elvei, melyek az 1848-ik évi törvényekben vannak letéve, karöltve ezzel felséges urunk, apostoli királyunk iránti föltétlen hűség, ragaszkodás, hódolat, mely ősi alkotmányunk egyik alapköve.

E párt, mely a zászlójára irt jeligenek szent-ségben tartásával az áldásos reformtörvények egész sorozatának adott életet, e párt, mely hosszu évtizedek óta ugy a korona, mint a nemzet zömének föltétlen bizalmát s támogatását bírja, szerény nézetem szerint oly számbavehető faktor politikai életünkben, miszerint azt követni hazafiai kötelesség s ennek követésében elmondám politikai hitvallásomat.

Ebből kifolyólag misem természetesebb, hogy mint e párt és ebből alakult felelős kormány feltétlen híve, kormányunk minden törvényes és jogos intézkedéseit, melyek azonosok meggyőződésem szerint a közjó védelmével minden időben híven, lelkiismeretesen fogom szolgálni; de igyekezni fogok — mert meggyőződésem követeli én tölem azt — hogy megém kormányzatánál mindig a pártok fölé emelhessem; ez okból és éppen tekintettel politikai hitvallásom sarkalatos elvére, soha sem fogom szem elől téveszteni a jogegyenlőség szent elvét és vallás, e nemzet, párt, osztály különbség nélkül mindenki jogos és törvényes érdekeinek tántoríthatlan, igazságos pártfogója, védője leszek.

Teljes öntudatában nehéz állásomnak, kötelességemnek fogom ismeri megém kormányzatát becsületes kéz, tiszta, önzetlen hazafiság, odaadó, lelkiismeretes munkássággal akként vezetni, hogy minden időben felséges uram, királyom, hazám, nemzetem hű szolgálja lehessenek.

Eskümlöz híven megtartom és meg fogom tartatni hazám törvényeit.

Hivatalos állásom egyik főfeladatának tekintendem a vallásfelekezeti közti békés jó viszony ápolását, fönntartását, a népnevelés, általában a tanügy előbbrevitelét, hasonlóképpen oda fogok hatni és törekedni, hogy a polgárság és hadsereg közti jó viszony meg ne zavartassék.

Tisztelem fogom mindenki meggyőződéését, bármely pártnak legyen is híve az illető — s bennem a pártember soha, de az elfogulatlan hazafi fog dominálni.

És éppen mint elfogulatlan, részrehajlatlan ellenőrzője megyénk közigazgatásának, semmi körülmények között sem fogok utat engedni e teremben a tanácskozási rend és hang elposványosodásának, elfajulásának.

Mint már előbb bátor valék hangsúlyozni, nézetem, meggyőződésem az, hogy a főispánnak a pártok fölé kell emelkednie s minden hivataln befolyástól függetlenitni kell egyéniségét — ezen magatartása által első sorban nemcsak a törvényeknek szerez tiszteletet, de minden gyanúsitást eleve kizárva, a megye békéjét biztosítja.

Ne méltóztatassanak azonban jelen kijelentésem akként értelmezni, mintha quasi hermetice akarnám a nagy közönség elől elzárni magamat, valamint ez ellent mondaua jellememnek, ép ugy jogom sem lenne ehhez, mert a megye főispánja a tájának minden tisztességes ember előtt nyitva kell lennie — és én biztosíthatom mindnyájukat arról, miszerint minden a közjót, megyénk jól felfogott érdekeit célzó és azt elősegítő jó indulatu nézetnyilvánítás, hogy ne mondjam tanács, nálam mindig meghallgatásra fog találni s már az okból is balával fogom azt fogadni, mert ez által is közelebb juthatok elhatározásom megvalósításához, mely megém szel émi és anyagi érdekeinek előmozdítását czélozza.

S itt helyén valónak tartom hangsúlyozni még azt is, miszerint megyénk mezőgazdasági kérdéseinél a vármegye gazdasági egytelének, nemkülönbén iparügyekben az iparfejlesztő egyesület szakvéleményét kéri ki s esetleg arra támaszkodni is elhatározott szándékom.

Az elmondottak rövid recapitulációjaként engedtessek meg nekem annak ünnepélyes kijelentése, miként én a főispáni székem nem tekintem reprezentatív állásnak, hanem oly fontos állásnak, melyek betöltésénél a törvények szigorú betartása mellett becsületes munkásság, részrehajlatlan és önzetlen hazafiság kell, hogy irányt szabjon minden ténykedésben.

És ezt teljesen átérve s átérve nem igérek többet, csak azt, hogy minden erőmből kötelességemnek fogok élni.

Ezek után szives engedelmségek fordulókat jöven tőli munkatársaimhoz.

Mélt. Alispán ur! Igen tisztelt urak! Mai naptól kezdve hivatalos állásomból kifolyólag nem csak részt kell kérnem a munkából, de azt ellenőriznem is kötelesség.

A feladat, melyre vállalkoznom kellett, jól tudom igénybe veendi minden erőmet, én ezzel

Folytatás a mellékleten.

Melléklet a »Székelyudvarhely« 18. számához.

már akkoron tisztában valék, midőn felséges jó uram, királyom parancsa előtt meghajoltam, s hogy feladatomban a mennyire csak győnge erőm azt engedi megfelelhessenek, odahagytam csöndes otthonomat, vérző szívvel bár, de bucsut mondtam hosszú évtizedeken át odaadással dédelgetett békés mesterségemnek és eljöttem önök közé — dolgozni!

Mint munkatárs jövök, belsőmben mindnyájak iránt őszinte jó indulattal s azon erős elhatározással, hogy önökkel uraim a törvények szentségben tartása mellett, vállvetett munkássággal, egyetértésben szolgáljam vármegyémet.

Kötelességérzet vezet, kötelesség teljesítést várok mindnyájuktól.

Méltóságos Alispán ur!

Méltóságod már évek óta bírja e nemes vármegye bizalmát és e diszes, de nehéz hivatalában, mint a tisztikar kimagasló alakja, méltán megérdemelt elismerésben részesül; hivatalos állásunknál fogva mai napon kezdve már ketten vagyunk hivatalban nem csak irányt szabni a munkának, de a törvényszabta pontos keresztülvitelnek általami ellenőrzése mellett ernyedetlen munkásságunk folytán jó példával is járnunk előre.

Mindkettőnk hatáskörét körülírta a törvény és a mint ez ünnepélyes órában biztosíthatom, hogy hatáskörömet méltósággal szemben sem fogom átlépni soha, viszont méltóságod multja kezesség jövőben arra néz, hogy őszinteséggel fogja viszonzni és bizalommal fog engem kötelességem teljesítésében támogatni, mert csak úgy érhetjük el megyénk közigazgatásában azt, a mi mindnyájunk forró óhaja, hogy jóvá tegyük azt mi rossz és jobbá azt a mi jó!

Adja Istenünk, hogy úgy legyen!

Részemről minden erőmből és mindig oda fogok hatni, hogy a kölcsönös bizalom s collegiális támogatás, az áldásos együttműködés e cardinalis prerogativája ténykedéseim folytán soha se szenvedjen csorbát, ezzel szemben azonban kérem önöktől és el is várom, miszerint soha sem fogják szem elől tévesztetni azt, hogy a kölcsönös jó viszony, a zavartalan, békés, üdvös munka, a kötelességek lelkiismeretes teljesítése által nyer első sorban életet, fentartó erőt.

Es most fogadják a munkatársak is őszinte üdvözlőmet.

Tekintetes Törvényhatósági közgyűlés!

Egyszerű, igénytelen, de tiszta multtal lelkemben, férfias őszinteséggel jöttem vármegyémbe, kérve mindnyájok bizalmát, támogatását, az a kitüntetett fogadtatás, az a félreismerhetlen őszinte jó indulat, melyben ide érkezésem óta részesíteni kegyeskedtek, a mint örökre megmarad életem legkedvesebb, legbecselesebb emlékei között, éppen oly forró hála és köszönetre kötelez s midőn most hálás köszönetemnek e helyen is kifejezést adni legkedvesebb kötelességemnek tartom, föl-kérem, föl hívom önöket mindnyájokat egy közös szent kötelesség lerovására, hadd szálljon ajkainkról a fohász:

Éljen a király! Éljen a haza!

A nagy éljenzéssel fogadott beköszöntő után Jakab Gyula főjegyző a következő beszédben üdvözi a főispánt a vármegye tisztikara nevében:

Méltóságos Gróf Főispán ur!

A mint végig süvöltött bérczeink közt szélvészésként azon szárnyaló hír, hogy szeretve tisztelt főispánunk Mikó Árpád ur eltávozik megyénkbeli, megyszerte leverőleg hatott, mert szeretettük és tiszteltük őt nagyon. Aggály fogott el sok kebelt, hogy vajjon ki jó utána.

Jött aztán a megnyugtató vigasz, jött az értesülés, hogy Urunk, koronás királyunk bizalma Méltóságodat helyezte Udvarhelyvármegye főispáni székére, hogy a legfelsőbb rendelet haza parancsolta megyénk egyik legjelesebb szülöttét az idegenből, haza szülő megyéjébe.

Feltétlen hódolattal koronás királyunk iránt fogadjuk ezen magas elhatározását, teljes bizalommal Méltóságod személye iránt fogadjuk megyénk főispáni székének Méltóságod által lett betöltését, megnyugvással nézünk megyénk jövője elé azon tudatban, hogy méltó kezébe van a kormányzás letéve, mely bizonyára megóvja a hajót mindeu vész és vihartól.

Magyánk tisztikara részére a midőn kikérni hátor vagyok Méltóságod bizalmát, jó indulatát, pártfogását — és esetleg némi elnézését is, biztosítom Méltóságodat, hogy mi mindnyáján teljes erélyvel fogunk oda törekedni, hogy ezen előlegül kért bizalmat kiérdemeljük s Méltóságod kormányzása alatt a vármegye jólétének gyarapításához továbbra is, tehetségünk szerint, hozzájáruljunk. Éljen! (Élénk éljenzés.)

Ezután Sebesi Ákos városi t. főügyész a város nevében üdvözi az új főispánt. Szép beszéde a következőleg hangzik:

Méltóságos Gróf Főispán ur!

Midőn megyénkben híre futott, hogy szeretve tisztelt főispánunkat Oroszfai Mikó Árpád méltóságát Urunk ő Felségének és édes magyar hazánk kormányának bizalma megyénk éléről Maros-Tordavármegye főispáni székére helyezte át, azt mi a törvényhatóság bizottsági tagjai és a vármegye összes lakossága fájdalmas szívvel vetjük tudomásul, egyfelől azért, mert szeretett volt főispánunk alig pár évre terjedő hivatalos működése alatt szigorúan igazságos kormányzása, ugy a közéletben, mint a társadalmi téren, minden jóért, nemesért és szépért hevülő, odaadó buzgósága és tapintatos vezetése által magát olyan férfúnak bizonyította, kinek vezetése alatt közöttünk a békés együttműködés és megyénk haladása minden téren biztosítva volt; másfelől, mert mindnyáján aggódó hazafias szívvel réztünk a kétes jövőbe, hogy vajjon azon egyén, kit ő felsége és a nagyméltóságú kormány a megüresedett diszes főispáni székre elhivnak, s a ki kétségtelenül tehetség és képesség tekintetében kiváló férfi leendő, ismerni fogja-e megyénk és székelynépe speciális viszonyait, s vajjon az új főispán ennek ismerete nélkül képes leendő fényes és nagy hatáskörű állásában kellő eredményeket felmutatni, és a minden esetre maga elé tűzendő szent célt, a megye liberális haladását és lakóinak együttes békés munkálkodási törekvését előmozdítani és megvalósítani?

Azokban hazafiasan érző szívünk ezen aggodalmáróid ideig tartott csakhamar elenyészni kezdett, mert a repülő hír gyorsan tudomásunkra hozta azt is, hogy reményünk és kilátásunk lehet arra, hogy a korona és a kormány bizalma Méltóságod személyébe fog összpontosulni és Méltóságoddal fogja a megüresedett főispáni székét betölteni.

Most, a midőn az ő cs. és kir. apostoli felségének előttünk felolvasott leiratából hallottuk, hogy a szállongó hírből származott reményünk megvalósult, hazafias aggodalmunk, mint szappanbuborék végleg elenyészett, és szétfoszott. Hiszen Méltóságod megyénk szülötte, gyermek és ifjú korát megyénkben élte le, itt nyerte a Székelyföldhöz ragaszkodó boldog emlékeztető szülői bölcs vezetése alatt neveltetését és férfi korában is közvetlenül megyénk határa mellett lakott, s onnan közéletünket mindig érdeklődő figyelemmel kísérte s így nemcsak főúri családjának tradíciójánál fogva, hanem saját tapasztalásainál fogva is teljes a garanciánk arra nézve, hogy hazafias törekvéseink megvalósításában, a megye liberális haladásának előmozdításában és megyénk jólétét és felvirágozását célzó békés együttműködésnek vezetésében megyénk viszonyainak és népe politikai és kulturális életének ismerése, hiánya Méltóságodat akadályozni nem fogja.

S épen ezért mi, ezen törvényhatóság bizottsági tagjai és a megye összes lakossága a legnagyobb örömmel és alattvalói hódoló hálával vészünk ő cs. és kir. apostoli felsége azon legkegyelmesebb intézkedését tudomásul, hogy a nagyméltóságú kormány előterjesztésére épen Méltóságodat kegyeskedett megyénk főispáni diszes székére helyezni.

Midőn tehát ezen törvényhatóság bizottsági tagjai és az összes megyei lakosság nevében ezen hazafias örömet és hódoló hálát szerencsés vagyok tolmácsolni, egyszerűen Méltóságod személye iránt bátor vagyok teljes bizodalomnak kifejezést adni. És e bizodalmat részünkről nem lehet előlegezettné tekinteni, mert Méltóságod forró hazaszeretete, minden jóért, szépért és nemesért lángoló szíve és ismert igazságérzete képezik azon szilárd alapot, melyre bizodalomunkat építettük.

Kérem Méltóságodat, fogadja ezen bizodalomunkat kegyesen és ezen bizodalomunk alapján legyen meggyőződve Méltóságod, hogy mindazon hazafias törekvéseiben, melyek szeretett hazánk és megyénk jólétének és felvirágzásának előmozdítására irányulnak, kibontott zászlója és bölcs vezérlete alatt mindnyájunkat tömör falanxként maga mellett fog mindig találni.

Az isten Méltóságodat a király és hazánk javára sokáig éltesse.

A szép beszéd élénk hatást keltett s lelkes éljenzés zúgott fel.

A szép ünnepélyen a szomszéd vármegyék is képviselve voltak, így Kis-Küküllőből Elekes Mihály; Nagy-Küküllőmegyéből Kedves István, Eisenlohr Ulrich és Imets Jenő; Maros-Tordamegye részéről Deak Lajos, Apor György, Toroczky Zsigmond, Eperjessy György stb.; Keresztúrról br. Gamera Oscar és Gusztáv.

Tisztelgések.

A m. kir. áll. főreálisk. tanári szobájában folytak le a tisztelgések a következő sorrendben:

1. A megyei tisztikar, m. kir. erdőhivatal, m. kir. építészeti hivatal és körjegyzők nevében

Ugron János alispán beszélt. Bemutatja — ugymond — a főispán leendő munkatársainak, jobarátainak és tanácsloinak táborát. Nevükben igéri, hogy az állami gépezet, melynek fő és alkotórészét a megye képezi, minden cselekedetével megmutatja, hogy arra biztosan építeni és támaszkodni lehet. Kívánja, hogy legyen boldog az új főispán Udvarhelyvármegyében.

A főispán válaszában hangsúlyozta, hogy nagyon kellemesen érinti őt ama meleg fogadtatás, ama szívélyes szavak, ama biztató ígéret, hogy őt nehéz állásban vállvetve segíteni fogják. Igéri, hogy a megyei tisztikarban a béke, a jóviszony és az egyetértés érdekében mindent meg fog tenni. Kéri a tisztikart, hogy bizalommal forduljanak mindenkor hozzá; mert ő besugásokra haligatni nem fog, saját tapasztalatai után indul, megvédelmezi a tisztikar minden tagját a hivatlan beavatkozástól, de egyszersmind mindenkitől munkatársaként pontos betartását követeli. Az alispánt pedig kéri, hogy legyen továbbra is közvetítője a törvénynek. Ajánlja magát a tisztikar barátságába.

2. A városi tanács, illetve a város nevében Demeter Dénes h. polgármester üdvözölte a főispánt, igérve, hogy a várost a kor követelményeinek megfelelőleg vezetendik és kéri az új főispán támogatását.

A »székely támadó« vár helyén és körülötte épült Udvarhely városa — ugymond a főispán. Valamint egykor fegyverrel kezében támadt az ellenséget; ugy most béke olaját tartva a haladás és a kultúra fáklyájával iparkodik támadni minden téren, mely nemes munkájában a várost támogatni fogja. Köszöni az üdvözlést.

3. A róm. kath. egyház nevében Jung Cséke Lajos apát-plébános, a nála már megszokott ékes szóvalással köszönti. Hivatkozik a papok kötelességére és kéri a főispán támogatását.

Haller a megemlékezést megköszöni és igéri, hogy a jó egyetértést a felekezetek között ápolni fogja. A klérus önzetlen támogatására biztosan számít és viszont az egyháznak jól felfogott érdekeit mindenha szívén viseli.

4. Az ev. ref. egyházmegye és a székelyudvarhelyi eklézsia nevében Menyhárt András kecsesi esperes üdvözi Biztosan reméli, hogy az ev. ref. egyház multja, biztosíték és program a jövőre. Mig némely egyházfelekezetek elzárkoztak a szabadelvűség előtt, addig ők mindenkor törekedtek a törvények előtt meghajolni, kéri a főispánt, hogy hasson oda, hogy az egyházközségek nehéz és majdnem elviselhetetlen terheiktől megszabadítsanak és a felekezeti iskolák községi illetőleg államiakká átalakítsanak. Reményli, hogy bokros teendői között is találni fog a főispán időt és módot ezeknek a megvalósítására.

Haller gróf köszöni az üdvözlést és — ugymond — igérem, hogy egyházfelekezetem érdekeit szívesen viselem, sőt annak jól felfogott érdekeit támogatni fogom.

5. Darkó Sándor, jánosfalvi esperes szerint mivel a konfesszió azt mondja, hogy a vezetők Istentől kirendelt főnökök, tehát már ennek az alapján is lelke melegével üdvözi az unit. egyház híveit nevében az új főispánt.

Haller gróf válaszában kiemeli, hogy a történelem lapozgatása mindenkit meggyőz arról, hogy az unit. egyház hívei sok üldöztetésnek voltak kitéve, de ennek közepette is megóvták felekezeti és nemzeti érdekeiket. Igéri, hogy egyházuk jól felfogott érdekeit támogatni fogja.

6. Cs. és kir. közös hadsereg tisztikara nevében Schweitzer Ede, alezredes üdvözi. A főispán megköszöni a megemlékezést és azon óhajának ad kifejezést, hogy vállvetve azon lesznek, hogy a polgárság és katonaság között való jó egyetértés továbbra is fönmaradjon.

7. A szomszédos megyék nevében Elekes Mihály, Deak Lajos és Béli Tivadar üdvözik. A tisztelgést az új főispán melegen köszöni meg.

8. Kedves István p. ü. igazgató Segesvárról lendületes szavakkal bucsuzik Haller gróftól és azon reményének ad kifejezést, hogy ama kapcsolatok, melyek őt Segesvárral összekötötték habár lazulni igen, de elszakadni sohasem fognak. A főispán válaszában kijelenti, hogy bizony az örök percek közé a bucsu pillanatában öröm percek is vegyülnek, de igéri, hogy a baráti összeköttetés továbbra is fönmarad.

9. A kir. ügyészség és járásbírósg nevében Diemár Károly ügyész beszélt. A főispán szerint a közigazgatás és törvénykezésnek lépést kell tartani és azért az egyetértést ápolni fogja.

10. A pénzügyigazgatóság, adóhivatal, pénzügyőrség, posta, távirada és vasuti tisztviselők nevében Stratzinger Emil p. ü. igazgató beszélt. A főispán kötelességéből kifolyó támogatást igéri.

11. Az ügyvédi karnak és a m. kir. közjegyzőségnek az érzelmeit Gyarmathy Ferencz ügyvéd tolmácsolta. Annak a békének továbbra való fentartását kéri, melyet nagynevű elődje, Mikó Árpád megvalósított. Szívének belső érzelmét fogja a főispán megtestesíteni akkor, midőn minden erejével a béke fentartására fog iparkodni.

12. A m. kir. áll. főreálisk. tanári karának nevében Solymossy Lajos dr. igazgató üdvözlő az új főispánt, ki válaszában hangsúlyozván, hogy boldogult emlékü Eötvös József br. már akkor belátta a Székelyföldön felállítandó reáliskola szükségességét, midőn még a közvélemény nem tudott megbarátkozni ezen eszmével. Az eddig kifejtett fényes eredmény meggyőzött mindenkit a reáliskola szükséges voltáról és a közönség oszthatatlan háláját a tanáril ar megérdemli. Támogassa ezentul is a tanárikar lelkiismeretesen a reálirányt, és ő biztosítja a támogatásáról eme kulturális intézményt.

13. A r. kath. főgymn. tanárikarát Soó Gáspár vezette, ki beszédében kéri a főispánt, hogy őseinek példáját kövesse. A főispán hangsúlyozza, hogy vallásos érzület nélkül nincs nevelés és azért támogatást ígér és a tanárikar barátságát kéri.

14. Az ev. ref. koll. gondnoksága és a tanári kar nevében Sebesi Akos gondnok beszél. Kéri a főispánt, valamint elődei sokat tettek az intézet érdekében, úgy tőle is támogatást remél. A főispán megemlékezik arról, hogy az első vizsgáját eme intézetben tette le. Néhai Felmérynek sokat köszönhet. Az iskola jól felfogott érdekeit támogatni fogja.

15. Unit. gimn. küldöttségét Székely-Keresztúrról Sándor János igazgató vezette, kinek beszédére a főispán kijelenti, hogy várva-várt arra a pillanatra, midőn szülővárosának tagjai előtt kijelentheti, hogy a múlt emlékei, a hála, a szeretet köti a városhoz, melyről megfélekedni sohasem fog.

16. A tanfelügyelőség, kö és a gyagyipariskola elemi iskolák, felső leányiskola, tanító és népnevelési egyesületek nevében Sándor Mózes tanfelügyelő kéri a főispánt, hogy őket is istápolja. A népnevelést — ugymond — annyival inkább elősegíteni fogja a főispán, mert : a hol a népnevelés fölvirágzik, az a nemzet fölvirágzik, az a nemzet boldog. Igéri a tanároknak, hogy nyomasztó anyagi helyzetük könnyítését szíven viseli.

17. A kaszinó küldöttségét Török Albert dr. ny. főispán, mint elnök vezette. Eme társadalmi központra fölívta a főispán figyelmét. Haller gr. mint a társadalmi élet live, nemcsak igéri, hogy a kaszinónak pártfogója lesz, kéri magát tagul fölvetetni.

18. A polgári olvasókört Bedő Ferenc vezette, ki megemlékelt az 25 éves multjára van e körnek és szép hasonlattal élve, a polgári olvasókör támogatását kéri. A főispán szerint minden megye vezetője annak atyja, tehát mint atya igéri, hogy a polgári olvasókör kulturális fejlődését előmozdítani fogja.

19. A gazdasági egyletet Ugron János vezeti, fölemlíti, hogy e föld az államélet alapja. Sajnos nálunk mezőgazdaságunk veszélyeztetve van, tenni kell — ugymond — valamit és azért pártfogást és támogatást kér. A főispán maga is, mint gazda belátja, hogy sok baj van, mi veszélyezteteti a gazda megélhetését; de nem kell csüggedni, szép költői hasonlattal végezve szavait, igéri a támogatást.

20. Végül a polgári dalegyletet Bedő Ferenc vezeti be, hangsúlyozva, hogy eme dalárda ugy Bpsten, mint Fiumében dícsőséget sőt koszorut nyert és kéri annak a támogatását. A főispán megköszöni az üdvözlőt és Eötvös a dalra vonatkozó szavaival fejezi be beszédét, igérvén, hogy az egyletet pártfogolni fogja.

A tisztelgések egy órákor értek véget.

Bankett.

Délután 2 órákor 300 terítékű fényes bankettet adott installáló főispánunk a »Budapest«-szálló mindkét termében, a mely igen emelkedett és kedélyes hangulatban folyt le.

Az első tosz, hagyományos szokás szerint, a koronás magyar királyra szólt, melyet új főispánunk tartott nem nagy terjedelmű, de nagyon rokonszenves hangján s melyet igaz eljenzések követtek.

Utána Szentkirályi Árpád diplomatikai ügyességgel a kormányra, Jung Cseke Lajos az új főispánra, gróf Haller János főispán patriotikus érzelmek közt a megye lakosságára, Soó Gáspár rövid, de őszinte elismeréssel Mikó Árpád főispánra úgy, hogy az ezt követő eljénből nagyon is kitűnt a távozó főispánunk iránt érzett általános rokonszeny. Dr Török Albert ny. főispán szokott tüzzel a megye alispánja és tisztikarára, Ugron János alispán jóízű derültséget keltő politikai rögtönzéssel a vendégekre, Sándor Mózes tanfelügyelő a cs. és kir. tisztikarra, melynek feje, Schweitzer alezredes distingvált nyelvezettel s jóleső magyarsággal válaszolt a civilek és katonáék egyetértésére; továbbá Sebesi Akos a tanárokat, Jakab Gyula a papságot, dr Solymossy Lajos igazgató a pénzügyigazgatóságot, Bod Károly az erdészeket s mérnököket köszöntötte fel; a vidéki vendégek közül a segesvári p. ü. igazgató és a marostordai tanfelügyelő. A nem hivatalos, u. nevezett vad toszokra nem igen kerülhetett a sor, mert az

óriási szivarfüst miatt, a házigazda 4 óra után asztalt bontott s zugó éljenek közt távozott.

Ez azonban nem zárta ki, hogy fél- és nem hivatalos töredékek tovább ne mulassanak egészen a fátylász zenéig, melyet este 1/2 8 órákor rendeztek. Szokatlanul népes és ünnepi volt a menet melyben csak úgy tarkázott a vidéki ruha. Bedő Ferenc ref. lelkes tartott üdvözlő beszédet szónoki nyugodtsággal, tartalmas, főispánunk családi érdemeit méltató gondolatok kíséretében.

Erre gróf Haller János főispán válaszolt, ismételten hangsúlyozván, programjában vallott igéretének hű betartását; a gyöngye hang daczára, nagyon behizelgő beszéd mely hatást tett a hallgatóságra, mely vidám zene mellett oszlott szét, kifejezést adván minden irányban az új főispán fölött érzett lelkes örömeük.

Előfizetési felhívás.

A »Székely-Udvarhely« cz. közigazgatási, közgazdasági, közművelődési és szépirodalmi hetilap 1896. évi II. évfolyamának — április-juniusi — 2-ik negyedére új előfizetést nyitunk. Előfizetési díjak :

Égész évre	4 frt
Félévre	2 frt
Negyedévre	1 frt
Papoknak és tanítóknak	3 frt
Külföldre egész évre	6 frt

Azon t. előfizetőinket, kik előfizetéseikkal még hátralékban vannak, kérjük annak szives kiegyenlítésére, nehogy a lap s: étküldése fennakadást szenvedjen. Előfizetések a kiadóhivatalhoz intézendők. Ajánljuk e felhívásunkat a hátralékban levő t. községi előjáróságok szives figyelmébe.

Tisztelettel a kiadóhivatal.

KÜLÖNFÉLÉK.

Tekintettel a székely nemzeti millenniumis emlékoszlop érdekében megindult mozgalomra, lapunk állandó rovatot nyit s a befolyt adományokat hétről-hétre nyugtázza.

Két magát megnevezni nem akadó ur, a bankett alkalmával 2 frtot adott az oszlopra, mit is köszönettel nyugtáztunk. Főösszeg; 3774 frt 1 kr.

Elöléptetések. Pongrácz Vincze br. cs. és kir. őrnagyot alezredessé léptették elő. Szívvel gratulálunk, a népszerű és általános kedvelt férfinak a jól kiérdemelt kitüntetéshez. Elöléptek továbbá Hoffmann Frigyes I. oszt. századosa; Mikula Antal századosa. Gratulálunk szívünkkel.

Elöléptetés. A vasuti tisztviselőkre jó idők járnak, megkapták az 1000 éves ünnep alkalmára ajándékaikat a mennyiben 2000 hivatalnokot léptettek elő magasabb rang és díjosztályba. A kitüntetettek között van Szobovits Jenő a székely vasut helyi derék főnöke, kit az V-ik rangfokozat I. osztályából a IV. rangfokozat 3-ik osztályába ellenőrré léptettek elő. Szívvel gratulálunk a derék tisztviselőnek, ki annyira megtudta nyerni városunk közönségének teljes bizalmát és szeretetét is.

Millennium A magyarok Istene megengedte, hogy a millenniumis ünnepségeket, melyeket tegnap kezdetek hazánk szívében, annak fővárosában Budapesten, megértük. Sajnos, városunkban kevesen voltak olyanok, kiknek reggel az eszükbe jutott és örömlüknek külsőleg adtak volna kifejezést, hogy lakásukon a nemzeti zászlót kitűzzék és keblükre, melynek most még jobban kell a házáért dobogni, a kokárdát tegyék. D. u. azonban már lobogódszt öltött az egész város. Este kivilágítás volt. A város hazafias közönségét kérjük, hogy egy héttig a nemzeti zászlót tűzzék ki, a kokárdát pedig addig hordják, míg a millenniumis ünnepségek véget nem érnek. Az igazi hazafi sosem szégyenli nyitlan is mutatni azt; mit belsőleg érez. Asszonyaink, leányaink pedig hajukba vagy kalapjukra tegyék a nemzeti szalagot és ezzel mutassák meg, hogy Zrinyi Ilona, Szentgyörgyi Cecília stb. személyeikben nem halt ki azon magyar nő, kiknek a költő szerint így kell érezni: »Magyar hölgynek született, áldd érte sorsodat; magyar hölgynek születni nagy és szép gondolat.«

Bucus a főispántól. Udvarhely-vármegye jegyzői egylete a napokban bucsuzott el Oroszfai Mikó Árpád főispántól Gálffy István elnök vezetésével. A bucsu megható volt. Az elnök beszédében kiemelte ama bokros érdemeit, melyeket a főispán kormányzása ideje alatt szerzett s amaz önzetlen érdeklődést, melylyel a jegyzői kar érdekeit mindig kísérte s szíven viselte. A főispán

meghatva mondott köszönetet a tisztelgőknek s biztosítá változhatatlan szeretetéről.

— **Estély.** Mikó Árpád tiszteletére f. hó 5-én, kedden lesz a bucsu-estély a Budapest-szállóban.

— **Mikó Árpád** volt főispánunknak ünnepélyes főispáni beiktatása f. hó 8-án lesz Maros-Vásárhelyt. Május 7-én a reggeli vonattal távozik el városunkból. Kisérni fogják és a közgyűlésen megyénket képviselik: Haller János gróf, Ugron János, Jakab Gyula, Ugron István, Sándor Mózes, Ferenczy Endre, Szentkirályi Árpád, Diemár Károly, Németh Albert, Sebesi Akos, Démetér Lőrincz dr., Szabady Tivadár, Ráczkövy Samu dr., Pálffy Ferencz, Stratzing Emil, Miskolczy Károly, Török Bódog, K. Nagy Akos.

— **Uj ügyvéd.** Városunk ügyvédi kara egy jeles taggal gyarapodott. Dr. Valentsik Ferencz, városunk szülötte, ki az ügyvédi vizsgát oly szép sikerrel tette le, irodáját május hó 1-én megyütotta a Kossuth-utczában levő Huszár Lotti féle házban. Midőn a kezdethez szerencse kívánatunkat fejezzük ki egyuttal az ügy-bajos feleknek az ügyvédi kar e kiváló fiatal tagját a legmelegebben ajánljuk.

— **Diszközgyűlések.** Vármegyénk e hó 11-én millenniumis diszközgyűlést tart a ref. templomban következő programmal: A polg. dalegylet énekli a Szózatot, gróf Haller János főispán megnyitó beszédet mond, Ugron János alispán ünnepi szónoklatban méltatja ezredévünk fontosságát, utána Himnusz. Délben 1 órákor bankett a Budapest-szállóban, este diszolóadás az emlékoszlop javára. Reggel és este 6 órákor általános harangozás, ágyulövések és zenés takarodó. Megelőző estén a város kivilágítása. — Székely-Udvarhely város e hó 10-én délelőtt tartja meg a millenniumis diszközgyűlést a városház nagytermében Kassay polgármester elnökölésével. A polgármester Mikó Árpádunk Székely-Udvarheiy diszpolgárává való megválasztása végett indítványt nyújtott be a képviselői közgyűléshez. Hazánk ezredéves feunállásának emlékére a felső piac befásítását, az ujonan építendő városház tereu 7 drb diszfa ültetését, melyeket a hét magyar vezérről neveznek majd el, a polgármester elrendelte.

— **A sajtó kiállítása.** Érdekes részét képezi a kiállításnak a sajtó osztály. A hirlapírás az újabb időben óriási lendületet vett. E nagy előhaladást fölmutatandó elhatározta a hirlapírók egylete, hogy megírta minden hirlap történetét s azokat összekötve mutatja be e tereu az előhaladást. Lapunk is eleget óhajtván tenni a felhívásnak megírta történetét s a czimlapot ellátta a szerkesztőség és kiadó arczképével. Hogy tisztelt olvasóink is tudomást szerezhessenek e tényről, megküldjük egyegy példányát a kis fűzetnek.

— **Diszolóadás** lesz a vármegye diszközgyűlése alkalmából e hó 11-én. A női szerepeket Homokay Lajosné ő nagysága, Hann Pepi, Soó Mariska és Madarász Berta k. a. voltak szivesek elvállalni, mely diszes névsor előre is biztositja az előadás fényes sikerét. A meghívókat e hét elején küldik szét s a hazafias ügy érdekében kérjük a közönség lelkes támogatását.

— **Eljegyzés.** Beke Albert magyarósi ev. ref. tanító ápril hó 21-én jegyezte el Séra Irma kisasszonyt Abrudbányán. Boldogság kísérje frigyöket.

— **Érdekes egyházmegyei közgyűlés.** A helybeli ev. ref. egyházmegye tavaszi közgyűlése apr. 26. és 27-én folyt le. Lapunk kerete nem engedi, habár örömmel tennők, hogy az egész tárgysorozatot ki-merítsük, de a legfontosabbakat mégis leírjuk. Menyhárt András esperes az egyházmegye vallási, erkölcsi kulturális és anyagi állásáról számol be. Jakab Albert lelkes kérdést intéz, hogy a kormánytól szegényebb lelkészek felsegélyezésére adott 4800 frt ki van-e már osztva? Az esperes jelenti, hogy az igazgató-tanács rendelete folytán egyházmegyénkben csak két lelkész kapott összesen 60 frtot. A közgyűlés megdöbbenve értesült erről és mivel az udvarhelymegyei ev. ref. lelkészek vannak legrosszabbul fizetve, azért érdekükben többen felszóltak. A felszólalások után kitűnt, hogy az igazgató-tanács a kormány adományát nem a megrendelt célra, hanem olyan lelkészeknek adták, kik más években más alapból kaptak segélyüket. Kitűnt, hogy ebből a pénzből Szász Domokos 500 frt segélyt kapott. A nagy felháborodásnak volt kifejezője azon indítvány, melyet Miskolczy Károly tett: a közgyűlés az igazgató-tanács szükkeblű ezen eljárását utasítsa vissza, s ő kötelezi magát, hogy ama 60 frt segélyt, saját zsebéből kifizeti. Persze ezt az indítványt elvetették és helyette elfogadták: a közgyűlés az igazgató-tanácsot megkéri, hogy jövőre egyházmegyénk papjainak nagyobb segélyt adjon. Fontos határo-

zat az, hogy az egyházmegyei gyámintézeteket beszüntetik s az eddig összegyűjtött pénzt az egyházmegye tulajdonába engedik át azon kötelezettséggel, hogy annak kamataiból évenként 300 forint két papi és egy tanítói árvagyermek nevelésére fordítsák.

— **Meghívás.** A székelyudvarhelyi jótékony nőegyesület rendes közgyűlését folyó év május hó 3-án d. u. 3 órákor tartja meg. az áll. felső leányiskola helyiségében, melyre a tagokat ezen az uton istisztelettel meghívjuk: Özv. Torók Pálné e. elnök. Bod Károly, e. titkár.

— **Meghívó.** A Székely-Udvarhelyi három középiskola ifjusága A Székely-Udvarhelyt felállítandó millenárius székely emlékoszlop javára 1896. május hó 9-én az ev. ref. kollegium kertjében millenárius majális rendez. A rendező bizottság Szabó András, ev. ref. kollegiumi tanár elnöke alatt 36 tagból áll. Belépti díj: személyjegy 50 kr, családjegy 4 személyre 1 frt 50 kr Felülvezetéseket köszönettel fogadnak és hírlapilag nyugtáznak. A majális d. u. 2 órákor, a táncz 4 órákor kezdődik és kedvezőtlen idő esetén is megtartatik. Vendéglősről és czukrázsról gondoskodva. Jegyek előre válthatók Betegh Pál papir-és zene-műkereskedésében, majális napján a pénztárnál.

— **A székelyudvarhelyi ev. ref. kollegium** 1896. május 9-én (szombaton) hazánk ezeréves emlékére az ev. ref. templomban millenárius ünnepélyt rendez. Műsor: 1. XC. zsoltárt énekel a gyülekezet. 2. Imát mond Fejes Aron folsz. pap és r. tanár. 3. Szabadság-dalt Huber K. tól énekel az ifjusági dalkör. 4. Ünnepi ódát írta és előadja Józsa Gyula papjelölt és h. tanár. 5. Hymnuszt orgona-kísérettel mellett énekel az ifjuság a közönség részvételével. 6. Alkalmi beszédet tart Solymossy Endre rendes tanár. 7. Rákóczy-indulót Huber K. tól énekel az ifjusági dalkör. 8. Millenniumi ódát irt Sántha Károly és szavalja Sebesi Arthur VIII. o. tanuó. 9. Bezáró beszédet tartja Göucz Lajos igazgató-tanár. 10. Szózatot orgona-kísérettel énekel az ifjuság a közönség részvételével. Kezdeté délelőtt pont 9 órákor, vége 10 órákor.

— **Faültetés.** A róm. kath. főgymn. is lerótta hazafias kötelességét a mult szombaton, midn hat fát ültetett az ezredév emlékére. Soó Gáspár igazgató hazafias beszéde után jelige kíséretében történt a földhanyás. Jeligt mondta dr. Torók Albert világi és Jung Cseke Lajos egyházi főgondnok, a tanári kar és minden osztályból egy tanuló. A Hymusz éneke zárta be a szép ünnepet.

— **Az ezredéves ünnep** alkalmából az udvarhelyi járás főszolgabírója a járasa összes községeinek folyó hó 10-én d. u. 2 órától éjjeli 12 óráig díjuélküli millenárius tánczenedélyt adott.

— **Halálozás.** Daraghi Béla ügyvéd életének 55 ik és házasságának 22 ik évében, a folyó évi május hó 1-ső napján megszünt élni. Hült temetei folyó hó. 3-án d. u. 4 órákor fognak a r. kath. szertartás szerint köztemetőbe örök nyugalomra elhelyeztetni.

— **Színészet.** Deák Péter a délvidéki színházak igazgatója kitünően szervezett színtár-ulatával e hó folyamán városunkba érkezik és előadásait már e hó 16-án megkezdi.

HIVATALOS RÉSZ.

Sz. 9617-96 alisp. Az ezredéves kiállítás igazgatósága mosdó és fodrász helyiséggel egybe kötött ruha tárákat állított fel a kiállítási főbejárók közelébe, legfőképp azok részére kik a kiállítás megsemmelésére egy napra rándulnak fel Budapestre, a végből, hogy ezzel is a szállás költségeit megkímélhessék. Ily ruhatárak lesznek: I az Andrási-uti I. számú főbejárótól jobbra mosdó helyiséggel öszekötve; II a Király-utcai II. számú főbejárótól balra mosdó-és fodrász-helyiséggel öszekötve; III a Kiállítás balterületén, a néprajz kiállítás közelében Miről a közönséget tájékoztató végett értesitem. Sz-Udvarhelyt. 1896 évi április hó 24 én Ugron alispán

HIRDETÉSEK.

Végkiárulás.

Van szerencsém a t. közönség becses tudomására adni, miután üzletemet szándékom beszüntetni, az összes raktáron levő áruimat **LESZALLITOTT ÁRAK** mellett kiárulom.

Sz.-Udvarhely, 1896. április hó.

P. Dragomán T.

Ifj. Dragomán Domokos.

Millenniumi csizmák és mindennemű cipők

a legesimább kiállításban és olcsó árak mellett — tisztán kéze munkával előállítva — nők, urak és gyermekek részér állandó raktáron vannak az „**Első székely cipő-raktár szövetkezet**”-nél (Székely-Udvarhely „Börpárszövetkezet” üzlethelyisége). 11-25 Vidéki megrendelések mérték, vagy egy viselt cipő beküldése után pontosan teljesítve lesznek.

Eladó

70 szekér első minőségű szép zöldszinüreti széna gyógszerész Solymossy János termelőnél 1-3 Székely-Udvarhelyt.

OLCSÓ HÁZI KOSZT

kapható Király-utca 551. sz. a. Ugyanott egy butorozott szoba kiadó.

1896. május 12-étől 23-áig huzása a

magyar osztály-sorsjegyeknek,

25007 pénzneremény levonás nélkül. Főnyeremény 1.000.000 korona. A nyeremények összege 6.284.000 korona.

Köztük 1 a 400.000, 1 a 300.000, 1 a 200.000, 1 a 100.000, 2 a 40.000, 2 a 20.000, 5 a 10.000, 0 a 18.000 stb.

Ezen huzásra érvényes sorsjegyek árai: egész 60 frt, fél 30 frt, tized 6 frt, huszad 3 frt. Vidéki megrendelők kéretnek a rendelt sorsjegy árát, 15 krt postadíjt és 10 krt nyeremény-jegyzékért beküldeni.

A II. oszt. sorsjegyek birtokosai kéretnek sorsjegyeiket május 2-ig megújítani, nehogy jogaikat veszítsék.

Gyertyánffy Jónás fiai

Gyertyánffy Gábor

vaskereskedése Sz.-Udvarhelyt.

(2-0)

könyvkereskedése Sz.-Udvarhelyt.

AZ „AGRARIA” intézet

(a Hollandiai Hitelbank vezérképviselősege)

Budapest, Kerepesi-ut 73. szám.

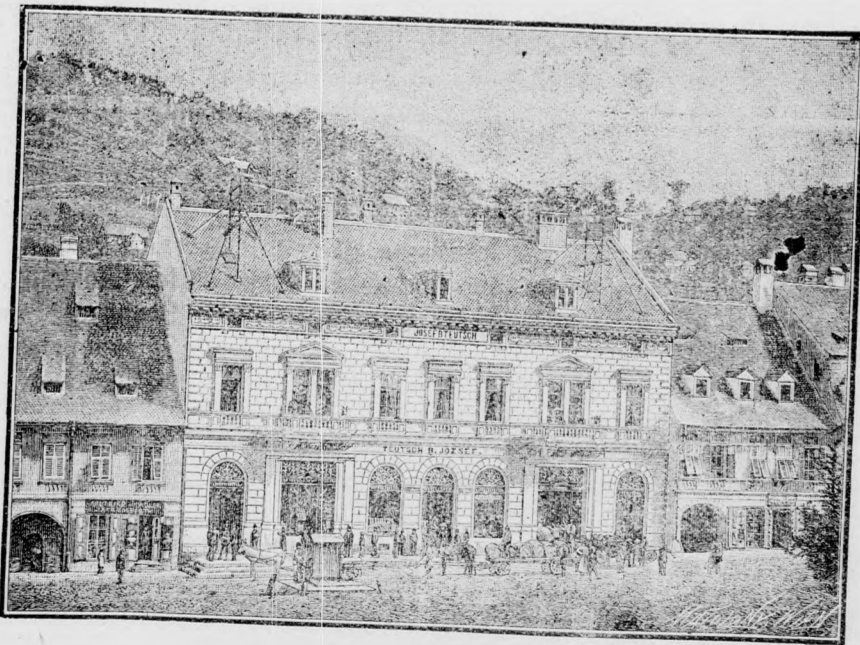
Földbirtokra 3 $\frac{1}{2}$ %-os, bérházakra 4%-os, egyéb ingatlanokra 5-6%-os jelzálog és konvertálási kölcsönöket 5-60 évi törlesztésre, valamint személyi- és váltóhiteleket 1000 frttől kezdve minden összeg erejéig eszközöl.

A konvertálási kölcsönök a törvényes bélyeg- és illetékmentességet élvezik. A válaszbélyeggel ellátott tudakozódásokra minden kívánt felvilágosítás levélileg is készségesen megadatik.

2-20

Posta és sürgőnyezim: „Agraria” Budapest, Kerepesi-ut 73. sz.

A TEUTSCH-IGÉ BOROK

kaphatók Székely-Udvarhelyen:

CÁL JÁNOSNÁL.

Swift Steyr kerékpárok

a Steyri fegyvergyár társaságtól
a legjobbak.

Raktár és képviselőség:

Haltrich Adolfnál,

6 - 6

MEDGYES.

VALÓDI TISZTA
ERDÉLYI HEGYI BOROK
olesó árjegyzék szerint
Fernengel Gyula pinczejéből
Székely-Udvarhelyen (Kossuth-utca).
2-0

**Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.**

Ezen hírneves háziszser ellentállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 25 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzölésként alkalmazatik köszvénynél, csúznál, tagszagatásnál és meghűléseknel és az orvosok által bedörzölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller gyártója Horgony-Liniment elnevezés alatt nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszser, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszer-tárban készletben van; főraktár: **Török József** gyógyszerésznél **Budapesten**. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több lésebbértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” vedjegy nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

Richter F. Ad. és társa, csász. és kir. udvari szállítók,
Rudolstadt (Thüringia).

3-14 Valódi minőségben kapható
Nagy-Solyossi KONCZ ÁRMIN
gyógyszertárban Székely-Udvarhelyt.

FERENCZ- pálinka ←
(sósorszesz)
VÉRTES gyógyisz.-féle,
használatban a leghatásosabb.
Egy üveg 1 és 2 korona.
Kapható Székely-Udvarhelyt: Bodrogi Áron, ifj. Dézsy Antal, Farozády Károly, Gál János, Gergely János, Máthé János kereskedésében;
Sz.-Keresztúron: Jaeger F. József gyógyszer-tárában és Lengyel László kereskedésében; valamint közvetlenül
VÉRTES LAJOS (23-25)
- Sas-gyógytárában Lugoson. -

A Székely-Udvarhelyi hitelszövetkezet váltókra és birtokra félévi törlesztés mellett 7°-ra nyújt kölcsönöket, a betétek után pedig 5° kamatot ad.

AZ IGAZGATÓSÁG.

A Székelyföld legnagyobb és legolcsóbb nyomtatványraktára.

Betegh Pál könyvnyomdája,
könyv- és hírlapkiadó vállalata,
papír, írószerszám és zeneművek, egyházi, iskolai, községi, közigazgatási, ügyvédi, végrehajtói és magánügyi nyomtatványok
nagy raktára.

Mindenféle könyvnyomdai munkák, u. m.: **oljegyzi, esküvői, tánczvigalmi és más alkalmi meghívók és jelentések, névjegyek, gyászjelentések, könyvek, folyóiratok és hírlapok, hivatalos és magánügyi rovatozott ívek (tabella), stb. stb.** csinosan, gyorsan és a legolcsóbb árban elkészítettek.

A „Székely-Udvarhely” vármegyei hivatalos lap, a községi és körjegyzők egylete és az általános tanító egylet hivatalos közlönye — s mint ilyen **hetenként minden községben olvassák** — a hirdetések közlésére a legalkalmasabb. Hirdetéseket, olcsó árszabály szerint, felvesz a kiadóhivatal.

NEM muszáj már idő előtt meghalni, mert a Derzsi „Élet könyve” (kontra Kneip) állandó házi orvos szerint még az eddig gyógyíthatatlan betegségek is házilag feltétlenül és ingyenesen gyógyíthatók. A „Székely-Udvarhely” **egész éves előfizetői 1 frtért, nem előfizetők 1 frt 50 krért** megszerezhetik.

Pálfi Lajos „**Okoskerü mehészet kézikönyve kérdések- és feleletekben**”. Ára csak 50 kr. Péterfi Tamás „**Székelyföldről**”. Beszélyek, regék, góbéságok. Ára 1 frt. Baka János „**Órangyal**”. Ima- és ének-könyv, a róm. kath. ifjuság számára. III. bővített kiadás. Ára 45 kr. „**Mi a reformátusok hite?**” Konfirmáció alkalmára és a közönség részére. Ára 5 kr.

Uj nyomtatványok. Kimutatás a véderőtörvény 16 § szerint. 12. minta. A kivándorlók nyilvántartása a 8060/96. sz. alispáni rendelet szerint. — Sretvizer „**Ezer Esztendő**”-je. A millenniumi ünnepség anyaga a népiskolákban. Ára 10 kr. Vidékre postán 12 kr.

100 darab utadó befizetési könyvecske, 5 évre, 1 frt 50 kr. — **100 darab cselédkönyv 5 frt.**

Tenta-gyári raktár. A legfinomabb Antraczen és valódi Gallus írótenták 1 literes, 1/2 literes üvegekben és korsókban, gyári áron. A többszörösen kiütetett Müller Testvérek 1868-ban alapított budapesti gyarából. Vidéki megrendeléseket azonnal és lelkiismeretesen teljesítik

kiváló tisztelettel
Betegh Pál.